

Химич Іринакандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя**Костюк Надія**провідний інженер кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СВІТОВІ ТРЕНДИ ЕКОАРХІТЕКТУРИ ФІНАНСУВАННЯ

*«Екологічна трансформація бізнесу – це більше не питання іміджу чи маркетингу, це питання виживання на глобальному ринку»
(Андрій Ставніцер, підприємець)*

На початку 2026 ро. міжнародне фінансування як екопроектів, так і всієї екології загалом зазнало глобальних трансформаційних змін, що пов'язано із різноманітними світовими змінами в цілому. Зрозуміло, що питання екологічності є одним із критично надважливих для всієї планети, а підтримка на основі фінансування – це одна із найголовніших умов її збереження, розвитку та відновлення. На даний час наявних джерел, зокрема «кліматична допомога» від ООН та класичних державних грантів значно не вистачає для швидкого вирішення існуючих різноманітних важливих екопитань та екоситуацій, адже, екологічна проблема набрала надзвичайно масштабних об'ємів. Саме тому, основна увага тепер зосереджена на ринок високотехнологічних інструментів, а також і на способи щодо залучення приватних фінансових ресурсів (приватного капіталу).

Ключовими фінансовими інструментами та джерелами щодо підтримки екопроцесів є:

1) ринок «зелених облігацій» («Green Bonds») та блокчейн: даний елемент став важливою частиною щодо сталого фінансування та надає значні можливості для уряду, великих корпорацій та фінансових установ проводити фінансування різноманітних екологічних проектів, особливо тих, що стосуються відновлюваної енергетики, енергоефективності, чистого транспорту тощо; розмір цього глобального ринку «зелених облігацій» протягом півріччя 2026 р. перетнув позначку 582,11 млрд дол. (до 2033 р прогнозується збільшення даного ринкового сегменту до рівня 1170,97 млрд дол.) [1];

2) «кредити біорізноманіття» («Biodiversity Credits»): є кардинально новими фінансовими інструментами, що в 2026 р. вийшли з категорії пілотного проекту та перейшли в реалізацію на великі фінансові ринки; їх основна відмінність від наявних діючих вуглецевих кредитів, які компенсують тільки викиди, полягає в тому, що надає компаніям можливість здійснювати інвестувати в реальне відновлення й збереження конкретної екосистеми (відновлення 1 га лісу, порятунок певної популяції рідкісних тварин, очищення річки тощо);

3) бюджетне фінансування та вимоги ЄС: згідно даних довгострокового плану ЄС, з 2026 р. частка загального європейського бюджету, яка **обов'язково** спрямовується на фінансування біорізноманіття та необхідних кліматичних програм, зросла до рекордних **10,00 %**.

Зосередженість інвесторів на нових фінансових інструментах щодо підтримки та відновлення екології забезпечує як стимулювання попиту на них, так і значно сприяє формуванню портфеля власне з таких видів капіталу, а також відображає їх довгострокову перспективу дії на основі прозорості їх реалізації від застосування в екопроектах.

Перелік використаних джерел:

1. ESG Integration and Green Bond Market Growth Analysis, Dynamics, Key Players and Innovations, Outlook and Forecast 2026-2034 (11 May 2026). URL: <https://www.intelmarketresearch.com/esg-integrationgreen-bond-market-44688>.

УДК 005.591.6:338.46

Червіняк Володимир

студент групи МЕНзм-12

Західноукраїнський національний університет

Городецький Микола Ярославович

к. е. н., старший викладач кафедри міжнародного

туризму і готельного бізнесу

Західноукраїнський національний університет

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ У ДИНАМІЧНОМУ КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: СПЕЦИФІКА ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ

Посилення конкуренції, мінливість попиту, прискорення технологічних змін і зростання вимог споживачів зумовлюють підвищення ролі інноваційної діяльності у розвитку підприємств сфери послуг. Для сервісного бізнесу інновації стають не лише інструментом оновлення пропозиції, а й засобом підтримання ринкової позиції, розширення асортименту послуг, формування позитивної репутації та підвищення результативності господарювання. Потреба в активізації інноваційного розвитку сервісних підприємств пояснюється загостренням конкуренції, прагненням до зростання прибутковості, збільшенням попиту на якісні послуги та необхідністю впровадження наукових розробок у практику обслуговування [1, с. 256]. Водночас для сфери послуг характерною є орієнтація на випереджальне виявлення потреб клієнта, що робить управління інноваційною діяльністю більш чутливим до змін ринкового середовища.

Специфіка управління інноваційною діяльністю підприємств сфери послуг визначається особливостями самої послуги як об'єкта створення і споживання. На відміну від матеріального виробництва, у сервісній сфері інноваційні рішення тісно пов'язані з процесом надання послуги, комунікацією з клієнтом та гнучкою адаптацією до його очікувань.

Проактивний підхід до послуги дає змогу не лише реагувати на вже сформований попит, а й передбачати майбутні потреби споживачів, відповідно тому управління інноваційною діяльністю у сфері послуг має поєднувати ринкову чутливість, організаційну мобільність і здатність швидко трансформувати бізнес-процеси відповідно до конкурентної ситуації.

За своїм змістом інновації у сфері послуг охоплюють не лише нові види послуг, а й технічні, організаційно-технологічні, управлінські та комплексні зміни. До технічних належать нові види техніки, інструментів і техніко-технологічних прийомів праці; до організаційно-технологічних – ефективніші форми обслуговування; до управлінських – удосконалення внутрішніх і зовнішніх зв'язків організації та застосування сучасних методів менеджменту. Така структура засвідчує той факт, що інноваційна діяльність сервісного підприємства повинна управлятися як багатокомпонентний процес, у якому поєднуються технологічні, маркетингові, організаційні та управлінські рішення.

У динамічному конкурентному середовищі управлінський вплив має бути спрямований не лише на ініціювання нововведень, а й на усунення бар'єрів інноваційного розвитку. Серед причин, які посилюють потребу підприємств сфери послуг в інноваціях,